

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

2016. január 16. 10:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

1. A magánhangzók megváltoztatásával töltsd ki a táblázat hiányzó rovatait!

mély hangrendű	magas hangrendű
pl.: kavár	kövér
dorombol	
tompa	
	cseléd

a

2. a) Milyen állandósult szókapcsolatokra ismersz rá? Egészítsd ki a megadottakat a hiányzó szavakkal, majd írd melléjük a megfelelő jelentések betűjelét!

példa: *töri* a fejét = **E**

E: erősen gondolkodik, keresi a megoldást

inába =

arcizma =

..... a fogát valamire =

a haja szála..... =

A) nem mutat érzelmet, uralkodik magán

B) sértetlenül, épen megússza

C) elbátortalanodik

D) vágycik valamire, erősen kíván valamit

E) erősen gondolkodik, keresi a megoldást

F) egy értékes tárgyat erőszakkal elvesz

b) Melyik európai **nép nevével** alkotnak értelmes összetételeket az alábbi szavak?

Írd a szavak elé az odaillő nép nevét!

..... {
asztal
acél
csavar

..... {
ülés
búza
méz

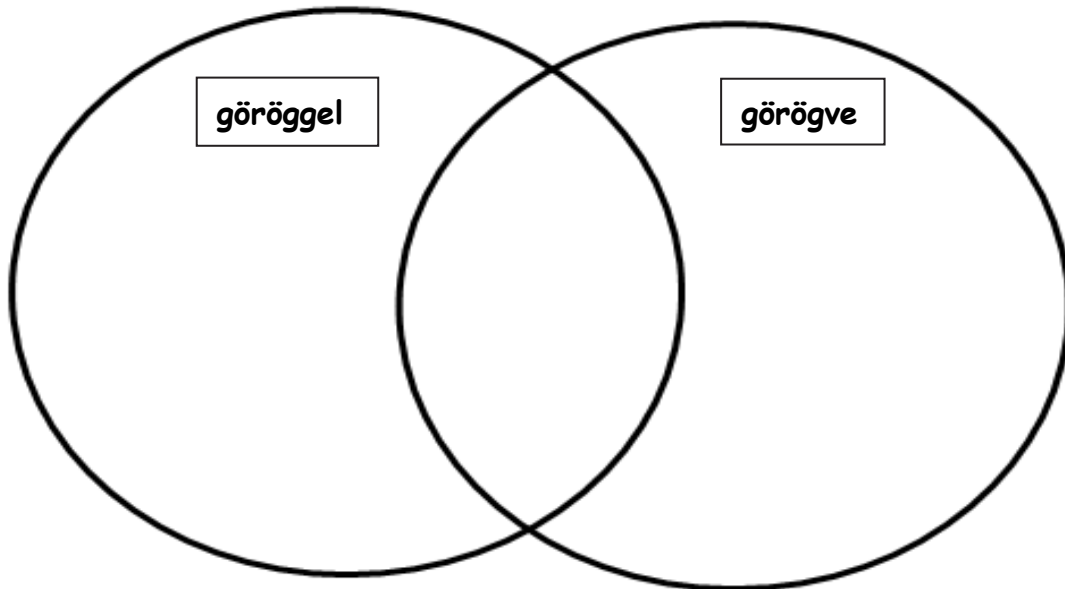
..... {
krémes
saláta
ágy

a

b

3. Csoportosítsd az alább felsorolt szavakat úgy, hogy egy-egy halmazba ugyanazon jelentésű szótő toldalékos alakjai kerüljenek! A metszetbe azt a szót írd, amelyik mindkét halmazba tartozik!

görgött, göröghöz, görögjön, görögne, görögnek, görögön, görögöt, görögre, görögtök

a

4. Egy élelmiszerboltban kapható tésztamárka reklámszövege így hangzik:

„Több ízben is bizonyított!”

Magyarázd meg a mondatban rejlő szójáratot!

.....

.....

.....

.....

.....

a

5.	<p>Az egy csoportba tartozó mondatok közül melyikben nincsen helyesírási hiba? Tegyéél x-et a hibátlan mondat mellé!</p>	a																			
		b																			
		c																			
	<p>a) <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>Jöjjön és löjjön!</td><td style="width: 20px;"></td></tr> <tr><td>Jöjjön és löjön!</td><td></td></tr> <tr><td>Jöjjön és löjjön!</td><td></td></tr> </table></p> <p>b) <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>Félix-szel küld el a levelet, ne postázd!</td><td style="width: 20px;"></td></tr> <tr><td>Félixxel küldd el a levelet, ne postázd!</td><td></td></tr> <tr><td>Félixszel küldd el a levelet, ne postázd!</td><td></td></tr> </table></p> <p>c) <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>A lapályon néhány szegfű tűnt elő a fűből.</td><td style="width: 20px;"></td></tr> <tr><td>A lapájon néhány szekfű tűnt elő a fűből.</td><td></td></tr> <tr><td>A lapályon néhány szekfű tűnt elő a fűből.</td><td></td></tr> </table></p>	Jöjjön és löjjön!		Jöjjön és löjön!		Jöjjön és löjjön!		Félix-szel küld el a levelet, ne postázd!		Félixxel küldd el a levelet, ne postázd!		Félixszel küldd el a levelet, ne postázd!		A lapályon néhány szegfű tűnt elő a fűből.		A lapájon néhány szekfű tűnt elő a fűből.		A lapályon néhány szekfű tűnt elő a fűből.			
Jöjjön és löjjön!																					
Jöjjön és löjön!																					
Jöjjön és löjjön!																					
Félix-szel küld el a levelet, ne postázd!																					
Félixxel küldd el a levelet, ne postázd!																					
Félixszel küldd el a levelet, ne postázd!																					
A lapályon néhány szegfű tűnt elő a fűből.																					
A lapájon néhány szekfű tűnt elő a fűből.																					
A lapályon néhány szekfű tűnt elő a fűből.																					
6.	<p>Csoportosítsd a megadott szavakat aszerint, hogy férfira vagy nőre vonatkoznak-e, majd írd őket a táblázat megfelelő helyére! A táblázat minden rovatát töltsd ki egy-egy szóval!</p> <p style="text-align: center;">bácsi, hölgy, nénémasszony, néni, nőci, pasi, úr, urambátyám</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 40%;">köznyelvi</th> <th style="width: 30%;">nő</th> <th style="width: 30%;">férfi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>régies</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>gyermeknyelvi</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>közvetlen, bizalmas</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>választékos, hivatalos</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>	köznyelvi	nő	férfi	régies			gyermeknyelvi			közvetlen, bizalmas			választékos, hivatalos			a				
köznyelvi	nő	férfi																			
régies																					
gyermeknyelvi																					
közvetlen, bizalmas																					
választékos, hivatalos																					
7.	<p>Alkoss a megadott szavakból 3 különböző jelentésű kifejezést úgy, hogy illeszkedjenek a megadott tagmondatokhoz! Minden megoldáshoz minden megadott szót fel kell használnod!</p> <p style="text-align: center;">egyedül, Győrbe, Marci, megy, nem</p> <p>a), hanem a barátaival.</p> <p>b), hanem Szegedre.</p> <p>c), hanem Gergő.</p>	a																			
		b																			
		c																			

8. Olvasd el figyelmesen a következő versrészletet, majd válaszolj a kérdésekre!

a	
b	
c	
d	

Lackfi János: Bolyhosodás

Pihe itt, pihe ott, pihe ott és itt,
 pörög és görög és áramlik,
 szösze leng, szösze hull nyárfának,
 szalad és tapad és nem fárad,
 ide gyűl, oda gyűl templomhoz,
 a kapun befelé ugrándoz...
 Hova futsz, hova mész, hengerdő,
 ragacsos, pamacsos szöszfelhő?
 Odabenn ücsörög egy néni,
 a fején kusza szösz, haj fénylik,
 odaszáll, odaleng minden szösz.
 Ez a nő netalán ördögös?
 A fején a fehér bolyhosság
 habosan dagad, és tornyos már –
 libegés, lobogás, szösz-visszhang
 közepén ül a hölgy: nagy pitypang!

- a) Melyik állítás igaz a versre? Húzd alá a megfelelőt!
- A) A vers egésze egy virágzó pitypangot mutat be.
 B) A vers színhelye az emberek világától távoli, szabad természet.
 C) A vers tavaszi-nyári hangulatot idéz.
- b) Írd le azt a három szót, amelyek a versben az asszony szó szinonimái!
-
- c) Nevezd meg a vers utolsó sorában található költői képet!
-
- d) Válaszd ki a megadottak közül a versre a második sortól jellemző ritmust! Karikázd be a megfelelő betűjelet!
- A) ti-ti-tá-ti-ti-tá-tá-tá-tá
 B) ti-ti-tá-ti-ti-tá-ti-ti-tá
 C) ti-ti-tá-ti-ti-tá-ti-ti-ti-tá-tá-tá

9. Olvasd el figyelmesen a következő szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

Tóth Krisztina: Úrcica
(részlet alapján)

Aki állatokkal osztja meg az életét, az pontosan tudja, hogy minden cica és kutya külön egyéniség, a gazdik pedig sajátos, nehezen leírható fajt alkotnak. A gazdi nem teljesen ember, hanem kicsit maga is állat: hajlandó elragadtatottan bámulni a macskájától ajándékba kapott kövér gilisztát, hogy aztán egy óvatlan pillanatban visszavigye a kertbe. (A gazdi gyereke ilyenkor kimegy, megvigasztalja a sokkos kukacot, és ujjal előfür neki, hogy könnyebben vissza tudjon mászni a földre.) A cica pedig boldog, mert végre ő is adhatott valami finom falatot a kétlábúaknak, akik láthatóan hamar el is fogyasztották – hiszen a giliszta eltűnt!

Poci macska egyébként kifejezetten igényelte, hogy kétlábúszámba vegyék: étkezéseknél helyet foglalt egy széken, esti mesénél pedig a paplanra kucorodva hallgatta, mi lesz Ruminivel a következő fejezetben. Ez lehetett a kedvenc könyve – hát persze, csak egér és patkány szerepelt benne! Kis Nicolas kalandjai kevésbé érdekelték, a Harry Pottert pedig tényleg csak a kétlábúak kedvéért hallgatta.

Nyaranta vadul kergette a legyeket és mindenféle más repülő lényeket. A tollasokról többször próbáltuk őt lebeszélni: figyelmesen hallgatott és hűmmögött magában. Pontosan tudta, hogy mi is meg szoktuk enni a Tollas Csipogókat, bár azt nem sikerült megfigyelnie, miként kapjuk el őket. De a csontot neki adtuk, nem értette hát, neki miért jár szidás, ha néha ő is hazahoz egyet.

A kétlábúakat nehéz volt megérteni, de Pocika mindent megtett, hogy eleget tegyen különös rigolyáiknak. Ők az asztalról ettek, de ha ő megpróbált alkalmazkodni, és ugyanígy cselekedett, akkor a földre zavarták. Saját maguktól befeküdtek az erős szagú vízbe, de amikor ő beleült az üres fürdőkádba, kivették onnan. Maguk elé tartották az újságlapot, ő pedig a mancsával próbálta lesimítani az oldalakat, hogy megmutassa az újságpapír egyetlen értelmes felhasználását. A kétlábúak nem értették, hogy az újságra rá kell feküdni, pedig számtalanszor megmutatta nekik.

Ennek ellenére szerette őket, a nagyobbik kétlábút, aki a tükör előtt erős szagokkal bűdösítette magát, hogy ne ismerjék fel. Reggelente vadászni indult, a virágillatú rejtőszag mellé az arcát is összemázolta. A vadászat sikeres volt, este mindig zsákmánnyal jött haza. És szerette Poci a kisebb, Marci nevű kétlábút, akinek macskaneve van, és kicsit ért az állatok nyelvén. Poci esténként lefeküdt a párnájára, és figyelmesen hallgatta, hogy mit dünnyög neki a kis kétlábú, miközben simogatja a hátát.

- a) A történetben kétféle nézőpont jelenik meg. Írd be ezeket a táblázatba, majd írd melléjük azoknak a példáknek a betűjelét, amelyek igazolják megoldásodat!

- A) segít a gilisztának visszajutni a kertbe
B) asztalnál enni különös rigolya
C) az újság nem olvasásra való

nézőpont	a példák betűjele

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	

- b) Írj két példát a szövegből, ami azt bizonyítja, hogy a macska úgy viselkedik, mintha ember lenne!

.....
.....
.....
.....
.....

- c) Milyen tevékenységet végez otthon reggelente a cica gazdája?

.....

- d) Milyen élőlényeket jelölnek a következő nevek? A szöveg alapján a lehető legpontosabban válaszolj!

Rumini:

Tollas Csipogó:

Marci:

- e) Rakd sorrendbe az esti meseként hallgatott történeteket aszerint, hogy Poci cica melyiket mennyire szereti! Kezdd a legkedveltebbel!

1.

2.

3.

- f) Melyik rokon értelmű szó felel meg a szövegben a következő kifejezéseknek? A megadott szónak megfelelő alakot írd le!

hóbort:

megrázkódtatás:

- g) „A vadászat sikeres volt, este mindig zsákmánnyal jött haza.” Kire vonatkozik ez a mondat, és mi lehetett a zsákmány?

.....
.....
.....

MAGYAR NYELV

a 8. évfolyamosok számára

MNy1

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2016. január 16.

**A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra
a megadott pontszámok adhatók.**

**A pontszámok részekre bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van.
A helyesírási és/vagy másolási hibákat javítjuk, de csak akkor vonunk le miattuk
pontot, ha arra a javítási-értékelési útmutatóban erre külön utalás van.**

1. a)	mély hangrendű	magas hangrendű	<i>1 pont</i>
		dörömböl	
		tömpe	
	család vagy csalód vagy csalog		

Minden más válasz akkor fogadható el, ha a szó megléte egynyelvű szótárral igazolható.

2. a) (inába) száll a bátorsága = C *4 pont*
 (arcizma) se(m) rándul vagy se(m) rezdül = A
 feni (a fogát valamire) = D
 (a haja szála) se(m) görbül = B

Minden helyesen kitöltött kifejezés a megfelelő betűjellel 1 pont. Ha csak a kiegészítés vagy a betűjel helyes, a válasz nem fogadható el.

A kiegészítések csak akkor fogadhatók el, ha a helyes válaszok mellett nincs helytelen.

A válaszok akkor is elfogadhatók, ha a tanuló az igéket nem szótári alakjukban adja meg (tehát más időben, módban, számban, személyben), de a toldalékolás helyes (pl.: a haja szála se görbült).

Minden más válasz akkor fogadható el, ha a kifejezés megléte egynyelvű szótárral vagy szakirodalommal igazolható.

- b) svéd, török, francia *3 pont*

Minden helyes válasz 1 pont.

Minden más válasz akkor fogadható el, ha a kifejezés megléte egynyelvű szótárral igazolható.

3. a) *A göröggel szó halmazába tartozik: göröghöz, görögön, görögöt, görögre* *5 pont*

A görögve szó halmazába tartozik: görgött, görögjön, görögne, görögtök

A metszetbe tartozik: görögnek

A görögnek szó helyes beírása: 1 pont

A többi szó esetében: 8 helyes válasz: 4 pont

6-7 helyes válasz: 3 pont

4-5 helyes válasz: 2 pont

2-3 helyes válasz: 1 pont

0-1 helyes válasz: 0 pont

4. a) *A megoldás akkor fogadható el, ha a tanuló utal a „több ízben” kifejezés kettős értelmére:* *2 pont*

– a (sokféle alakú, összetételű) tésztákat **többféle ízben** is el lehet készíteni, mindig finom lesz a végeredmény

– **többször is** (több alkalommal is) bizonyított, azaz elnyerte a vásárlók tetszését

Ha mindkét kiemelt kifejezés vagy annak tartalmával megegyező megfogalmazás szerepel a válaszban: 2 pont

Ha csak az egyik helyes: 1 pont

Egyik sem vagy teljesen téves értelmezés: 0 pont

5. Minden hibátlan válasz 2 pont, az 1 hibát tartalmazó mondatok jelöléséért 1 pont adható.

a)	Jöjjön és löjjön!	0 pont	2 pont
	Jöjjön és lőjön!	2 pont	
	Jöjjön és löjjön!	1 pont	
b)	Félix-szel küld el a levelet, ne postázd!	0 pont	2 pont
	Félixxel küldd el a levelet, ne postázd!	1 pont	
	Félixszel küldd el a levelet, ne postázd!	2 pont	
c)	A lapályon néhány szegfű tűnt elő a fűből.	2 pont	2 pont
	A lapájon néhány szekfű tűnt elő a fűből.	0 pont	
	A lapályon néhány szekfű tűnt elő a fűből.	1 pont	

Nem adható pont, ha egy csoporton belül több mondatot is megjelölt a tanuló.

6. a)	köznyelvi	(nő)	(férfi)	2 pont
	régies	nénémasszony	urambátyám	
	gyermeknyelvi	néni	bácsi	
	közvetlen, bizalmas	nőci	pasi	
	választékos, hivatalos	hölgy	úr	

Hibátlan megoldás: 2 pont

1-2 hiba: 1 pont

2-nél több hiba: 0 pont

Az üresen hagyott rovatok a javításnál hibának számítanak.

7. A válaszokat akkor lehet elfogadni, ha a tagadószó a megfelelő helyen áll, és minden megadott szó szerepel a megoldásban, tehát:

- a) A „**nem egyedül**” szókapcsolat nem választható el, de a többi szó szórendje nem kötött. 1 pont
*Jó megoldások például: **Nem egyedül** megy Marci Győrbe vagy Marci **nem egyedül** megy Győrbe vagy Marci Győrbe **nem egyedül** megy vagy Győrbe Marci **nem egyedül** megy vagy Győrbe **nem egyedül** megy Marci*
- b) A „**nem Győrbe**” szókapcsolat sorrendje kötött. 1 pont
*Például: **Nem Győrbe** megy egyedül Marci vagy Egyedül **nem Győrbe** megy Marci vagy **Nem Győrbe** megy Marci egyedül*
- c) A „**nem Marci megy**” kötött szórendű. 1 pont
*Például: **Nem Marci megy** egyedül Győrbe vagy **Nem Marci megy** Győrbe egyedül vagy Győrbe **nem Marci megy** egyedül vagy Egyedül **nem Marci megy** Győrbe vagy Győrbe egyedül **nem Marci megy** vagy Egyedül Győrbe **nem Marci megy***

8. a) *Aláhúzva (és más nem): C* 1 pont
Amennyiben aláhúzás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a tanuló (pl. karikázást), azt el kell fogadni!
- b) *néni, nő, hölgy* 1 pont
A pont csak akkor adható meg, ha a tanuló mindhárom szót megtalálta, és nem írt rossz példát.
- c) *(teljes) metafora* 1 pont
- d) *Bekarikázva (és más nem): A* 1 pont
Amennyiben bekarikázás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a tanuló (pl. aláhúzást), azt el kell fogadni!

9. a) *Lehetséges válaszok:* 2 pont

nézőpont	a példák betűjele
az állaté vagy a cicáé vagy Poci macskáé	B C
az emberé vagy a gazdié vagy a gazdi gyereké	A

Minden helyesen kitöltött sor 1 pont.

Minden egyéb, de tartalmában helyes megfogalmazás elfogadható.

- b) *Két példa az alábbiakból:* 1 pont
 megajándékozza a gazdit, (vacsorakor) székre ül, az asztról szeretne enni, hallgatja az esti mesét, kedvenc könyve van, beül a fürdőkádba, újságot „olvas”, (hallgat és) hűmmög (magában)
A pont akkor adható meg, ha mindkét válaszelem helyes.
Minden más, de tartalmában helyes választ el kell fogadni.
- c) *sminkeli magát vagy szépítkezik vagy kifesti magát vagy parfümözi magát* 1 pont
Más, tartalmában helyes válasz is elfogadható.
- d) *Rumini: patkány és/vagy egér (nem fogadható el csak az állat szó megoldásként!)* 1 pont
Tollas Csipogó: madár (vagy ennek szinonimái) vagy megnevezve a madár (pl. csirke, tyúk, liba, kacska, stb. vagy rigó, veréb, galamb, stb.); (nem fogadható el csak az állat vagy csak a háziállat szó megoldásként)
Marci: ember vagy gyerek vagy embergyerek vagy fiú
A megoldás csak akkor fogadható el, ha mindhárom eleme helyes.
A válaszokat tárgyragos alakjukban is el kell fogadni.
- e) *1. Rumini (története)* 1 pont
2. Kis Nicolas (kalandjai)
3. Harry Potter (története)
A megoldás csak akkor fogadható el, ha mindhárom eleme a helyes sorrendben szerepel.
- f) *hóbort: rigolya* 2 pont
megrázkódtatás: sokk
A válaszok csak akkor fogadhatóak el, ha szófajuk megegyezik az eredeti szóéval (tehát nem fogadható el például a „rigolyás” vagy a „rigolyáiknak” szóalak.
Minden helyes válasz 1 pont.

- g) Az állítás a felnőttre vagy az emberre vagy a gazdira vagy a nagyobbik kétlábúra vonatkozik, a zsákmány a hazavitt élelem vagy ennivaló. 2 pont
 Minden helyes válaszelem 1-1 pont.
 Minden más, de tartalmában helyes választ el kell fogadni.
10. a) Tartalom 3 pont
 3 pont, ha a fogalmazás megfelel a megadott témának, a tanuló álláspontja egyértelműen azonosítható, és a bemutatott 2-2 különböző állítás helytálló.
 2 pont, ha a fogalmazás megfelel a témának, a tanuló álláspontja egyértelműen azonosítható, de csak két-három állítása van, illetve fogadható el.
 1 pont, ha a megadott témának megfelel ugyan, de nem hoz állításokat vagy csak egyet a megadott szempontokkal kapcsolatban.
 0 pont, ha nem felel meg a megadott témának, tartalmatlan, semmitmondó a fogalmazás. A pontszám nem függhet a tanuló véleményétől.
- b) A szöveg szerkezete 3 pont
 3 pont, ha a szöveg kerek, egész, lezárt; formailag is tagolt; logikusan szerkesztett. A szöveg eléri a megadott terjedelmet.
 2 pont, ha a fenti szempontok közül valamelyik nem érvényesül maradéktalanul, például hiányzik vagy szervesen a befejezés, aránytalan a bevezetés vagy a befejezés.
 1 pont, ha az első pontban megadottak közül kettő nem teljesül.
 0 pont, ha szövegnek nem minősíthető, összefüggéstelen mondathalmaz a fogalmazás.
- c) Stílusa, szóhasználata megfelel a témának, a köznyelvi normának, nyelvhelyességi szempontból kifogástalan. 1 pont
- d) Helyesírás 2 pont
 2 pont: legfeljebb 2 központosági hiba (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit).
 1 pont: egy-két ékezet hiánya, egy magánhangzó időtartamának tévesztése és legfeljebb 3–5 központosági hiba. Legfeljebb egy hiba az egybeírás-különírás terén, de súlyos hibának számít az igekötős igék, a névutós névszók és a tagadószó helytelen írása, tehát ilyen hiba esetén nem adható pont.
 A felsoroltaknál több és/vagy súlyosabb hiba esetén 0 pont.
- e) Küllalak, íráskép 1 pont
 1 pont adható, ha a dolgozat küllalakja rendezett, áttekinthető, a javítások egyértelműek és esztétikusak, az írás könnyen, jól olvasható, a betűképek egyértelműen azonosíthatóak, az ékezethasználata egyértelmű, nem használja a pontsoron túli („margón kívüli”) területet.
 Nem jár pont, ha az írás jellemzően olvashatatlan, vagy félreérthető az ékezethasználata, a dolgozat képe rendezetlen, a javítások félreérthetőek, zavarosak, nem esztétikusak, elválasztás helyett indokolatlanul ír a pontsoron túli („margón kívüli”) területre.
- c)–e) Ha a terjedelem rövidege miatt egyes szempontok nem ítélték meg, akkor azokra nem jár pont.